

Motion till riksdagen 2021/22:3782

av Johan Forssell m.fl. (M)

Förenklad hantering av legala vapen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handläggningen av vapenärenden bör skyndas på och att servicegarantier bör införas tillsammans med ett skydd mot ekonomiska förluster och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvarig myndighet måste kunna uppdatera sina aktuella vapenlistor snabbare så att de som vill byta till nya vapen på marknaden inte blir hindrade av långa handläggningstider, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utan dröjsmål göra en översyn av vapenlagstiftningen och det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett regelverk som underlättar för jakt, sportskyttar och samlare och minskar arbetsbördan för tillståndsmyndigheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektivt utöka vapengarderoben för jägare och sportskyttar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt godkänna EU:s vapenpass och därmed minska tiden och kostnaden för in- och utförseln av legala vapen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge möjligheter att förvara vapen på ett säkert sätt hos annan om man regelmässigt jagar på andra orter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 2017 års ändringsdirektiv i svensk rätt ska implementeras på en miniminivå och inte gå längre än vad direktivet kräver och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunna lämna ut låneintyg i upp till max 30 dagar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort kravet på tillstånd för ljuddämpare och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att helt slopa kravet på förnyande av tillstånd vart femte år för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge möjlighet för jägare, målskyttar och övriga vapenägare att kunna fortsätta använda blyammunition vid jakt och skytte och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge godkända vapenhandlare en auktorisering som ger dem möjlighet att under vissa förutsättningar kunna lämna ut och godkänna vapenlicenser direkt om det är inom vapengarderobens utrymme och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge auktoriserade vapenhandlare möjlighet att kontinuerligt kunna skrota vapen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när det gäller kraven för målskyttevapen ersätta synnerliga skäl med särskilda skäl och definiera det senare i lag eller förordning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvaret för tillsynen och tillståndsprovningen av landets skyttebanor ska utredas och att det bör prövas om ansvaret kan flyttas till den nya Viltmyndigheten alternativt annan myndighet och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda att ta bort kravet på licens för mynningsladdare som laddas med svartkrut och är tillverkade även efter 1890 och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt inrätta den nya Viltmyndigheten enligt tidigare tillkännagivanden och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att flytta vapenlicensärenden till den nya Viltmyndigheten enligt tidigare tillkännagivande och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av vapenlagstiftningen i syfte att göra en tydligare skillnad mellan illegala vapen och förseelser som begås av en person som har eller har haft licens till det vapen som förseelsen avser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen för vapensamlare i syfte att förtydliga den och därmed underlätta för landets godkända samlare att kunna fortsätta att samla på vapen och dels för att underlätta och förtydliga lagstiftningen för tillståndsmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för seriösa och godkända företag att tillverka jaktvapen och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga vapenlagstiftningen så att polisen endast gör bedömning av vapnets vitala delar vid tillståndsprovningen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har jämfört med Europa en restriktiv vapenlagstiftning. Sverige har en av de mest omfattande utbildningarna och krav på godkända prov för att få köpa och använda vapen. Sverige har också hårda krav för de som innehar legala vapen, och vapenägares lämplighet kontrolleras digitalt dagligen. Det är viktigt att vi har både klara och tydliga regler och att en ordentlig vandelsprövning görs av dem som söker vapenlicens.

Samtidigt ska samhället inte i onödan lägga hinder i vägen för skötsamma jägare och skyttar. Jakt och målskytte är djupt förankrade i det svenska samhället och en del av folkrörelserna. För många människor är jakten en livsstil och kan avgöra valet av bostadsort. Även det renodlade målskyttet engagerar många och har en traditionell koppling till både polis, totalförsvaret och idrottsrörelsen.

Det är anmärkningsvärt att regeringen sedan juni 2019 har fått 26 stycken tillkännagivanden om olika förslag på hur riksdagen vill att man ska underlätta för landets jägare, sportskyttar och samlare. Trots detta är inget av tillkännagivandena genomfört och arbetet för genomförandet har inte ens påbörjats av regeringen. Detta är allvarligt och gör att vi moderater återigen måste motionera om dessa förslag. Om regeringen fortsätter att trotsa riksdagens beslut så måste vi överväga att bereda och lagstifta direkt i dessa frågor i riksdagen utan inblandning från regeringen.

Skynda på handläggningstiderna för vapenärenden

Handläggningstiderna för vapenärenden inom stora delar av polisväsendet har blivit oacceptabelt långa. I delar av landet förekommer handläggningstider på flera månader. Justitieombudsmannen (JO) har kritiserat polisen för detta och påpekat att det är särskilt viktigt att licenshanteringen fungerar eftersom både jägare, skyttar och vapenhandeln direkt drabbas om ansökningarna inte handläggs snabbt och effektivt. För Sveriges vapenhandlare innebär de långa handläggningstiderna att de inte kan ta betalt för sålda vapen och inte heller ta in nya i lagret. Ett annat problem är att regelverken ibland tillämpas på olika sätt i landet.

Handläggningen av vapenärenden behöver skyndas på och servicegarantier införs för att säkerställa en effektiv och rättssäker myndighetsutövning. Det är viktigt att den myndighet som sköter licenshanteringen har välutbildad och kunnig personal och att modern digital teknik används för att ärendehanteringen ska gå snabbt och smidigt. Vårt förslag är att en möjlighet för vapenhandlare att lämna ut låneintyg upp till max 30 dagar införs.

Översyn av vapenlagstiftningen och det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen

En översyn av vapenlagstiftningen och det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar behövs och har tillkännagivits för regeringen. Trots det har ingenting hänt för att genomföra det riksdagen tagit beslut om för att skapa ett regelverk som underlättar för jägare, sportskyttar och samlare.

Det bör även utredas om det går att underlätta och förtydliga regelverken för jägare och skytterörelserna i syfte att minska de långa handläggningstiderna. Reglerna bör också skydda de inblandade från förluster relaterade till exempelvis omotiverat långa

handläggningstider. Den myndighet som handhar handläggningen av vapenlicenser måste följa Justitieombudsmannens rekommendationer att arbetet med att handlägga en vapenlicens inte ska ta mer än max en månad.

Utöka vapengarderoben för jägare och sportskyttar

I samband med att vapenlagstiftningen ses över bör det ges möjlighet att tillåta personer och skytteföreningar att inneha fler vapen för jakt och sportskytte, i överensstämmelse med de tillkännagivanden om ett utökat antal vapen i vapengarderob som riksdagen har riktat till regeringen. Nuvarande extra motivering inför det femte och sjätte vapnet i vapengarderoben är krånglig och svår och bör tas bort. Jaktvapen bör även få användas på tävling eftersom det underlättar för och uppmuntrar jägare att träna och bli goda skyttar. Riksdagen har tidigare uppmanat regeringen att agera och bör snarast återkomma i frågan om att utöka vapengarderoben för jägare och sportskyttar.

Godkänn EU:s vapenpass och minska därmed tiden och kostnaden för in- och utförsel av legala vapen

För att förenkla för svenska och utländska jägare och skyttar samt jaktturism vill Moderaterna att Sverige ska erkänna EU:s vapenpass. Riksdagen har tidigare påtalat detta för regeringen och anser att det är angeläget att regeringen nu agerar skyndsamt för att minska tiden och kostnaden för in- och utförsel av legala vapen. Förvaring av det egna vapnet hos en annan person kräver idag tillstånd. Regelverket bör erbjuda flexibilitet för de som exempelvis regelmässigt jagar eller är delaktiga i sportskytte-tävlingar/arrangemang på andra orter än där de är bosatta. En översyn av regelverket skulle underlätta både att kunna förvara vapen hos annan och att lättare kunna låna vapen av annan vid jakt och sportskytte. Ur säkerhetssynpunkt kan det i många fall vara en fördel att vapnet förvaras på ett säkert sätt där jakten eller sportskytteutövandet sker, i stället för att transporteras över långa avstånd.

Implementering av vapendirektivet

Vidare menar Moderaterna att vapendirektivets implementering i svensk lag ska ske på en miniminivå och inte får gå längre än EU-direktivet verkligen kräver. Vi har också uppmanat regeringen i ett tillkännagivande att genomförandet av 2017 års ändringsdirektiv (EU:s vapendirektiv) inte ska gå längre än vad direktivet kräver när det införs i den svenska lagstiftningen. Vi kan konstatera att regeringen har försökt att gå fram med förslag som i onödan försvårar för laglydiga jägare och sportskyttar vilket vi och riksdagen har stoppat. Exempelvis har Schweiz implementerat vapendirektivet på en miniminivå.

Ta bort tillståndskravet på ljuddämpare

Moderaterna är positiva till att slopa det särskilda tillståndet för ljuddämpare. Det innebär en lättnad i förhållande till nuvarande reglering. Detta skulle samtidigt ta bort en arbetsbörda för tillståndsmyndigheten. Även detta förslag har riksdagen gett regeringen

ett tillkännagivande om. Regeringen bör skyndsamt ta fram en proposition om att ta bort tillståndskravet för ljuddämpare. Vi förutsätter att regeringen lämnar förslag till riksdagen inom kort.

Slopa kravet på förnyande av tillstånd vart femte år för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen

Moderaterna är kritiska till förnyande av tillstånd vart femte år för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen och vill avveckla detta krav i enlighet med det tillkännagivande riksdagen har riktat till regeringen.

Sverige har redan idag hårda restriktioner på var du får använda blyammunition, men för att jakt och skytte ska kunna fungera på ett bra och säkert sätt måste Sverige fortsättningsvis ge möjligheten för jägare, målskyttar och övriga vapenägare att fortsätta använda blyammunition vid jakt och skytte när de anser detta vara nödvändigt.

Vidare föreslår vi att man ger vapenhandlare som har genomgått nödvändig utbildning och är godkända vapenhandlare en auktorisering som ger möjlighet att direkt lämna ut licenser vid exempelvis byte av vapen i samma vapenklass eller inom vapengarderoben. Detta bör kunna ske direkt över disk, genom ett enkelt digitalt anmälningsförfarande till myndigheten. Detta skulle både effektivisera vapenhanteringen, minska kostnaderna och ta bort långa handläggningstider. Vid ansökningar om vapenlicens som kräver utredning ska ansökan om vapenlicens som vanligt skickas in till ansvarig myndighet.

Lagtexten för sportskyttevapen bör ersättas; kravet på att synnerliga skäl ska föreligga vid ansökan om licens på målskyttevapen bör ändras till särskilda skäl och införas och förtydligas och definieras i lag och förordning. Kravet på synnerliga skäl är oftast ett uttryck för ett extremt undantagsförfarande och är därför en helt orimlig lagtext när det gäller en folksport som skytte. Denna ändring skulle dessutom förtydliga kraven och minska arbetsbördan för tillståndsmyndigheten.

Tillsyn och tillståndsprövning av skjutbanor kräver ekonomiska resurser, arbetstimmar och nya utbildningar, vilket ställer krav på resurser för en polismyndighet med bristande resurser och brist på poliser. Därför måste man pröva vilka olika verksamheter inom polisen som skulle kunna utföras av andra. En sådan uppgift är exempelvis tillsynen och tillståndsprövningen av landets skjutbanor. Denna tillsyn sköttes tidigare av något som kallades Statens skytteombud som var ett samarbete mellan Försvarsmakten och skytteföreningarna. Det fungerade väl, men på grund av resursbrist drog sig Försvarsmakten ur detta arbete. En utredning bör göras om huruvida licenskrav ska finnas på alla mynningsladdade vapen som är tillverkade år 1890 och senare eller om registrering/anmälning ska räcka. När man gör utredningen behöver man också se över möjligheten att ta bort licenskravet på stiftantändare.

Vapensamlare och vapensamlingar

Sveriges vapensamlare gör ett stort och viktigt kulturarbete med att restaurera, bevara och vårda olika vapentyper till eftervärlden. Detta viktiga kulturarbete ska uppmuntras och underlättas. En vapensamlare arbetar ofta hela sitt liv med att leta och samla vapen till sin vapensamling.

Vapensamlarna har nu stött på problem med att regelverket är otydligt, vilket gjort att de inte får samla fler vapen eller t o m tvingats sälja eller förstöra vapen de haft licens på. Vapensamlare har idag mycket hårda krav på förvaring, och det kan vara rimligt, men reglerna är otydliga med vad som gäller vid olika samlingar eller antalet vapen m.m. och detta behöver förtydligas. När en samlare börjar samla så börjar man oftast med en viss kategori vapen, men medan samlingen växer så måste vapensamlaren kunna utöka sitt samlande med fler vapenkategorier utan att regelverket ska stoppa detta. Det är ju inte ovanligt att en frimärkssamlare börjar med en viss typ av svenska frimärken men när intresset ökar så blir samlingen större med både alla svenska frimärken och även utländska; självklart gäller detta även för vapensamlare.

Därför behöver regelverket runt vapensamling förtydligas i syfte att underlätta för landets seriösa vapensamlare att kunna fortsätta med sin hobby och kunna vara godkänd samlare för fler vapen och vapentyper.

Flytta vapenlicensärenden till den nya viltmyndigheten

Vi moderater anser att möjligheten att flytta licenshanteringen från polisen till den nya viltmyndigheten bör övervägas, dels för att avlasta polisen i dess arbete, dels för att kunna upprätthålla en hög kompetens på handläggare som handhar vapenlicensärendena.

Det bör även övervägas om Naturvårdsverkets klassificering av vapen bör flyttas till den nya viltmyndigheten. Det skulle öka samordningen och öka effektiviteten för licenshanteringen. Riksdagen har genom ett tillkännagivande 2015 tagit beslut om att inrätta en ny viltmyndighet. Arbetet har inte påbörjats så regeringen bör få en tydlig anvisning om att genomföra riksdagens tillkännagivande och att inrätta den nya viltmyndigheten senast innan valet 2022.

En översyn av vapenlagstiftningen

Utöver ovanstående vill Moderaterna uppmärksamma att flertalet remissinstanser har påpekat att de ändringar som görs i vapenlagen kan leda till försämringar avseende sport- och jaktskyttars möjlighet att inneha skjutvapen. Exempelvis kan licensprovningen för vapen tillhörande jägare och skyttar komma att påverkas i negativ riktning. Moderaterna vill understryka att det är helt centralt att den nu föreslagna straffrättsliga regleringen inte på något vis påverkar jägares och sportskyttars licensprovningar eller licensförfarandet i övrigt.

För Moderaterna är det vidare viktigt att lagstiftningen särskiljer gängkriminellas illegala vapenhantering från sport- och jaktskyttars lagliga vapeninnehav. De remissinstanser som har farhågor kring vad de nya förslagen kan komma att innebära ur ett sådant perspektiv har även i tidigare sammanhang lyft denna problematik. Moderaterna tar detta på största allvar, och för att undvika en sådan sammanblandning vill vi att det ses över huruvida vapenlagstiftningen kan ändras i syfte att göra en tydligare skillnad mellan illegala vapen och vapen som används för jakt och skytte. Fel och förseelser som begås av en person som har eller har haft licens till det vapen som förseelsen avser bör ses som ringa i jämförelse med innehav av vapen i en kriminell kontext.

Översyn av samlarlicenserna

Lagstiftningen är idag otydlig vilket gjort att etablerade vapensamlare nu har tvingats återlämna vapen eller fått nej på att utöka sin samling. Man har till och med fått återkallelse på vapen i sin samling. Detta innebär att Sverige förlorar ett värdefullt kulturarbete som vapensamlare ägnar sig åt genom att samla på olika vapenkategorier och dokumentera och bevara ett viktigt kulturarv.

Underlätta för seriösa tillverkare av jaktvapen

Enligt dagens regelverk för strategiska produkter krävs tillstånd av ISP för att tillverka vapen. Dock kan tillstånd normalt endast ges om verksamheten har betydelse för militära ändamål (vilket exempelvis jaktvapen sällan bedöms ha). Denna regel stoppar nyföretagande inom tillverkning av jakt- och sportvapen, alldeles oavsett om det rör sig om seriösa aktörer som uppfyller samtliga relevanta krav för en säker tillverkning.

Det bör därför övervägas om förutsättningarna för seriösa företag att bedriva en säker tillverkning av vapen för icke-militära ändamål (jakt, sport etc.) bör förbättras.

Bedömning av endast vitala delar på ett vapen vid licensprövning

Utvecklingen går framåt hela tiden och utrustning till ett vapen ändrar sig ofta. Det är skyttesporterna och försvaret som testar och utvecklar tekniken på vapnen. Det är lika viktigt för jägarna som försvaret och skyttarna att man har så bra teknik som möjligt för att kunna skjuta och träffa målet så exakt som möjligt. Därför ska inte teknisk utveckling bedömas av tillståndsmyndigheten och hindra en jägare från att kunna köpa och använda ett vapen. Licensbedömningen ska göras som tidigare på de vitala delarna.

Johan Forssell (M)

Louise Meijer (M)

Ellen Juntti (M)

Mikael Damsgaard (M)

Sten Bergheden (M)